

Undervisningsforløb:

Lokalhistoriske kildepakker – Nørrebro og Nordvest (Arbejde og Krig)

Kildemateriale: Erindring nr. 977 – Ingeborg Rasmussen, 1969

Uddrag af Ingeborg Rasmussens pensionisterindring fra 1969. Hun vokser op i Nordvest og i erindringen fortæller hun om, hvordan hun som barn må arbejde for at hjælpe med at forsørge familien. Senere, da hun er voksen, oplever hun besættelsens voldsomhed på nærmeste hold.

Find den samlede erindring her: <https://kbharkiv.dk/permalink/post/18-1943>

KØBENHAVNS
STADSARKIV

Arbejde

Vi børn har altid fået lov at bestille noget. Da jeg var 10 år, fik jeg Formiddagsplads hos en Bager (Rengøring), dengang i Skole, og når jeg var hjemme igen, hændte det ofte, at mor skulle ud at lave mad for andre,

blandt andet, fra det daværende "Hotel Børsen", som lå Frederikssundsvej 29, der var så Besked til mig om at komme derhen og være behjælpelig med Opvasken.

Vi havde noget ^{uden} Kartoffelferie på Skolen, (det var vist i Oktober Måned). Min Mors Arbejdsgiver på Mejeriet havde en stor Grund ude ved Søborghus Kro. (Dengang var der jo ikke bebygget) og den var lagt til med Kartoffler. Der var en yngre Bror og ^{jeg} ude, (vi gik jo ud og hjem) og gravede alle de Kartoffler op, og fyldte dem i Sække. Den tredje Dag, da arbejdet var færdigt, kom Ejeren derud, og vi fik 10 Kr til deling, som gik lige hjem i Mors Pung.

Efter Krigen 1918 blev vore kår bedre. Far var blevet mere stabil, og Mor holdt op med at arbejde ude, da hendes Helbred svigtede. I Skoletiden kom der gang i Hjemmearbejde. Vi lavede Ildtændere. Vi hentede Høvlspåner fra det omtalte Sted, bandt og klippede, der skulle bindes 1000 stk hver Dag, og afleveres hver Morgen på Nicolajvej på Frederiksberg. Vi kørte dem derud i Barnevognen. Hvad vi fik for dem, mindrer jeg ikke.

Vi børn har altid fået lov at bestille noget. Da jeg var 10 år, fik jeg formiddagsplads hos en bager med rengøring, derefter i skole og når jeg var hjemme igen, hændte det ofte, at mor skulle ud at lave mad for andre, bl.a. på det daværende "Hotel Børsen", som lå på Frederikssundsvej 29. Der var så besked til mig om at komme derhen og være behjælpelig med opvasken.

(2)

Vi havde noget, der hed "kartoffelferie" på skolen. Det var vist i oktober måned. Min mors arbejdsgiver på mejeriet havde en stor grund ude ved Søborghus Kro, der jo dengang ikke var bebygget, og den var lagt til med kartofler. Her var en yngre bror og jeg ude og gravede alle kartoflerne op og fyldte dem i sække. Vi gik selv ud og hjem. Den tredje dag, da arbejdet var færdigt, kom ejeren derud, og vi fik 10 kr. til deling, som gik lige hjem i mors pung.

(3)

Efter krigen 1918 blev vore kår bedre. Far var blevet mere stabil, og mor holdt op med at arbejde ude, da hendes helbred svigtede. I stedet kom der gang i hjemmearbejde. Vi lavede ildtændere.

Vi hentede høvlspåner fra det omtalte sted, bandt og klippede. Der skulle bindes 1000 stykker hver dag, som skulle afleveres hver morgen på Sankt Nikolaj Vej på Frederiksberg. Vi kørte dem derud i barnevognen. Hvad vi fik for dem, erindrer jeg ikke. Dette arbejde hørte dog op, men blev erstattet af et andet.

(3)

Vi pakkede nu Margarinefarver
(Kapsler) i Papir, som udgik fra "Blauenfeldt & Tvede".
Det var et Svinearbejde, da Farverne (Kapslerne) først

skulde tørres rene inden Pakningen. Vi pakkede
5,000 hver Dag. Dette Arbejde havde vi i mange Aar
til Tider med 10,000 Stk daglig, vi blev jo efterhånden
saa rutinerede, at vi gik som en Leg.
Selv om vores Barndom forløb med Arbejde og Pligter,
havde vi dog ogsaa Tid til Leg, med andre Børn.

Vi pakkede nu margarinefarver (kapsler) i papir, som udgik fra "Blauenfeldt & Tvede". Det var et svinearbejde, da farverne (kapslerne) først skulle tørres rene inden pakningen. Vi pakkede 5000 hver dag. Dette arbejde havde vi i mange år, til tider med 10.000 stykker daglig. Vi blev jo efterhånden så rutinerede, at det gik som en leg.

Selv om vores Barndom forløb med arbejde og Pligter, havde vi dog ogsaa Tid til Leg med andre Børn.

(3)

Krig

Krigen 1940-45 husker jeg altid tydeligt, med alle dens Sabotager og Ulykker paa uskyldige Mennesker. Vores egen Virksomhed blev totalt pulveriseret, heldigvis om Natten (Jeg tror det var i 1942). Vi havde igennem længe Tid modtaget Telefonbomber, saa hver gang, man om Natten hørte Eksplosioner, tænkte man havde man jo sine Tanker. Det var et meget sørgeligt Syn der mødte os en Morgen, efter saadan en Nat, der var ingen Fabrik mere, kun en dyng af Murbrokker. Vi var 150 Arbejdere, der nu var arbejdsløse, men vi blev tilbudt arbejde nogle Dage senere paa Islands Brygge, indtil vi igen kunne komme tilbage i en nyopført Virksomhed. Det skulde dog vare mere end 2 Aar. Det var en lang Vej for mig

Krigen 1940 – 45 husker jeg alt for tydeligt med alle dens sabotager og ulykker på uskyldige mennesker. Vores egen virksomhed blev totalt pulveriseret, heldigvis om natten, jeg tror, det var i 1942. Vi havde igennem længere tid modtaget telefonbomber, så hver gang man om natten hørte eksplosioner rundt om, havde man jo sine tanker. Det var et meget sørgeligt syn, der mødte os en morgen efter sådan en nat. Der var ingen fabrik mere, kun en dyng murbrokker.

Vi var 150 arbejdere, der nu var arbejdsløse, men vi blev tilbudt arbejde nogle dage senere på Islands Brygge, indtil vi igen kunne komme tilbage i en nyopført virksomhed. Det skulle dog vare mere end 2 år. Det var en meget lang vej for mig hver dag fra Bispebjerg til Islands Brygge, men jeg var en af de tre arbejdere ud af 125, der holdt ud.

(4)

En lille Episode vil jeg nævne derudefra. De fleste af os arbejdere skulde over Langebro morgen og aften med Sporvogn. Da Langebro blev sprængt og ødelagt, maatte vi gaa en lang Vej for at komme over Knippelsbro i Stedst, og med 3-4 luftalarmer efter fyraften, kunde vi ikke naa hjem før sent om aftenen. Dette indsa ledelsen paa Fabrikken, saa der blev arrangeret Kørsel med Hestevogn fra Fabrikken kl 16⁰⁰, til de arbejdere der skulde over Knippelsbro. Folk paa gaden troede vi var tyske Flygtninge, saa de spyttede og raabte ukvemsord efter os. Man fandt saa ud af at tage et lille Dannebrog's flag i Haanden, og det hjalp betydeligt.

En lille episode vil jeg nævne derudefra: De fleste af os arbejdere skulle over Langebro morgen og aften med sporvogn. Da Langebro blev sprængt og ødelagt, måtte vi gå en lang vej for at komme over Knippelsbro i stedet, og med 3 – 4 luftalarmer efter fyraften kunne vi ikke nå hjem før sent om aftenen. Dette indså ledelsen på fabrikken, så der blev arrangeret kørsel med hestevogn fra fabrikken kl. 16.00 til de arbejdere, der skulle over Knippelsbro. Folk på gaden troede, vi var tyske flygtninge, så de spyttede og råbte ukvemsord efter os. Man fandt så ud af at tage et lille dannebrog's flag i hånden, og det hjalp betydeligt.

(4)

En anden oplevelse fra Krigens Tid jeg husker.

Det var en Søndag Morgen, jeg tror det var August 1943-~~1942~~ 43. det var da tyskerne havde besat København om Natten. Jeg havde hørt det over Radiolen, med Kongen, Christian den 10^{endes} optraad til Befolkningen om at vise Ro og Beherskelse. Jeg tog min Cykel for at køre til min Familie paa gl. Kongevej. Jeg kom kørende af Vester Voldgade, og saa mod Rådhuspladsen

at her var masser af spanske Ryktare opstillet. Jeg fortsatte ad Studiestræde mod Axeltorv. Her kom en tysk Soldat mod mig med Bøssen pegende, ikke tre Skridt fra mig, og raabte "Halt" jeg blev skrækslagen, sprang af Cyklen, og løb tilbage hvorfra jeg kom. Jeg fik et Chok, Benene kunde ikke bære mig. Herfra hvor jeg nu stod, saa jeg et Ægtepar Arm i Arm, som fortsatte med at gaa, trods endnu et "Halt", de blev skudt ned, og lå som livløse paa Stenbroen. Jeg kom ikke til Familien den Dag, men kørte med Tårerne løbende ned ad mit Ansigt og hjem.

Jeg husker en anden oplevelse fra krigens tid: Det var en søndag morgen, jeg tror det var august 1943, det var da tyskerne havde besat København om natten. Jeg havde hørt det over radioen med Kong Christian den tiendes opråd til befolkningen om at vise ro og beherskelse. Jeg tog min cykel for at køre til min familie på Gammel Kongevej. Jeg kom kørende ad Vester Voldgade og så mod Rådhuspladsen, at her var masser af spanske ryttere opstillet. Jeg fortsatte ad Studiestræde mod Axeltorv. Her kom en tysk soldat mod mig, med bøssen pegende ikke tre skridt fra mig, og råbte "Halt". Jeg blev skrækslagen, sprang af cyklen og løb tilbage, hvorfra jeg kom. Jeg fik et chok, benene kunne ikke bære mig. Herfra, hvor jeg nu stod, så jeg et ægtepar arm i arm, som fortsatte med at gå trods endnu et "Halt". De blev skudt ned og lå som livløse på stenbroen. Jeg kom ikke til familien den dag, men kørte, med tårerne løbende ned ad mit ansigt, hjem.

(4)